
TEATRUL NAȚIONAL „VASILE ALECSANDRI” DIN BĂLȚI: RETROSPECTIVĂ ISTORICĂ

Vera Stăvilă

Muzeul Național de Arheologie și Istorie a Moldovei deține mai multe colecții valoroase de documente și materiale cu referire la dezvoltarea artei teatrale în Moldova. Articolul de față introduce în circuitul științific două colecții de piese patrimoniale despre istoria și activitatea Teatrului Național *V. Alecsandri* din Bălți. Prima colecție a intrat în patrimoniul MNAIM în anul 1995 și se referă la viața și activitatea regizorului și pedagogului Boris Harcenco¹, considerat drept unul dintre fondatorii teatrului. Ce-a de-a doua colecție a fost donată muzeului în anul 2008 de către directorul general al teatrului Anatol Răcilă². Colecția include programe, pliante, invitații la spectacole, imagini fotografice.

Conform informațiilor de care dispunem, la Bălți au existat activități teatrale și în perioada interbelică. Astfel, în anul 1919 aici exista un edificiu destinat pentru teatru, construit din cărămidă cu un singur nivel, cu iluminare electrică. Avea sală pentru spectatori cu 500 de locuri și 12 locuri în lojă. În curte era amenajată o scenă de vară pentru reprezentații teatrale (Культура 1976, 220).

În anul 1932 se menționează teatrul *Unirea* (în casa proprietarului, C. Feliman). Era situat în centrul orașului, pe strada General Schin. Nu se atestă o trupă de actori pe lângă acest teatru, dar se știe că aici veneau în turnee diverse trupe din alte localități, care prezentau spectacole. Acest teatru a ars din temelie la 21 decembrie 1932, în urma unui incendiu devastator, aducându-i proprietarului un prejudiciu de un milion de lei (Бецарабское слово 1932, 3).

Doi ani mai târziu, în 1934, este inaugurată clădirea teatrului *Scala*, cu o sală pentru spectatori de 659 de locuri și balcon. Localul era destinat în special trupelor sosite în turnee. Exista totuși și o mică trupă de actori bălțeni. Aici spectatorii au aplaudat *Ateneul popular*, din Iași, condus de Vasile Popovici, teatrul *Cărăbuș* al lui C. Tănase, faimoasa *Alhambra* – ambele din București. Pe această sce-

nă au evoluat Maria Filotti, George Enescu, Maria Tănase, Gică Petrescu ș.a. În acele timpuri clădirea făcea parte dintr-un ansamblu arhitectonic în componența căruia intrau cinematografele *Lux* și *Modern*. În timpul războiului aceste edificii au fost parțial distruse. În 1945 au fost restaurate iar în 1946 aici a fost fondat Teatrul Rus (Proca 2007, f. 54). În această clădire și-a început activitatea trupa de limbă română a Teatrului din Bălți.

Începuturile Teatrului Național *V. Alecsandri* din Bălți țin de anul 1957, când Ministerul Culturii emite ordinul nr. 162 care prevedea formarea trupei de limbă română în componența Teatrului Rus³. Conform acestui ordin, directorul teatrului A. Rogalin a fost însărcinat să completeze trupa cu actori profesioniști, care cunosc și vorbesc limba română, precum și din rândurile celor mai buni artiști amatori, până la 25 aprilie 1957. Repetițiile să înceapă la 27 aprilie. Pentru trupa nou creată, Ministerul Culturii trebuia să comande o piesă. Directorul Teatrului de Operă, Balet și Dramă – A. Chirtoacă – să transmită la balanța teatrului din Bălți rechizite și costume teatrale. Ministerul Culturii să ia la evidență toți actorii vorbitori de limbă română neangajați, pentru ca ulterior să fie repartizați la teatrul din Bălți. Ministerul Culturii a organizat un concurs pentru selectarea tinerilor actori, cu o comisie în frunte cu A. Corobceanu. Din această comisie mai făceau parte: A. Lupan, V. Gherlac, L. Cemârțan.

Astfel, la 16 mai 1957 la Bălți este formată o trupă alcătuită din 25 de tineri actori, majoritatea provenind din rândurile artiștilor amatori din nordul republicii. Primii actori ai trupei de limbă română au fost: Veronica Savca, Ala Cazacu, Gheorghe Cincilei, Victor Ciutac, Maria Coban, Vasile Bodorin, Vasile Buzatu, Alexandru Morarenco, Iulian Codău, Fiodor Osoianu. În lunile următoare, în colectiv au venit: Efim Lazarev, Petru Rainov, Elisaveta Guzun, Mihai Volontir, Vasile Neagu, Dumitru Blajinu, Ion Muzică, Gheorghe Cibotaru (Șvitchi 1982, 9). În 1958 la trupă aderă Iacob Burghiu,

¹MNAIM, F/B-22963.

²MNAIM, F/B-27877.

³ANRM, F. 3011, inv. 7, d. 132, f. 298.

și Lidia Voleanschi, în 1960 – Grigore Grigoriu iar în 1963 – Dina Cocea. De menționat că o parte din actori au părăsit trupa în scurt timp, iar alții au venit: Ilie Guțu, Gheorghe Hâncu, Anatol Pânzaru și Elena Candu. Tot în acest an (1957) Dumitru Margine se angajează în teatru în calitate de regizor asistent.

Foto 1. Boris Harcenco, primul regizor al teatrului. Anii 1957-1965.

Un rol deosebit în fondarea teatrului i-a revenit regizorului și pedagogului Boris Harcenco, care a contribuit esențial la formarea artistică a tânărului grup de actori, considerat întemeietorul și părintele trupei.

Este interesant că spectacolul de debut al trupei a fost *Chirița în Iași sau*

două fete și-o neneacă de V. Alecsandri, clasic al literaturii române. Între altele, în întreaga perioadă sovietică piesa *Chirița în Iași* a fost jucată în fața spectatorilor din RSSM de o trupă venită din România doar o singură dată. Este vorba de turneul din 1957, la Chișinău, al Teatrului Național V. Alecsandri din Iași. Un an mai târziu la Chișinău vine în turneu Teatrul Național I. L. Caragiale din București. Au fost prezentate spectacolele: *O scrisoare pierdută* de I.L. Caragiale și *Steaua fără nume* de M. Sebastian⁴.

Repetițiile au durat trei luni. La 9 august a avut loc repetiția generală, la care au asistat scriitorii, reprezentanți de la Ministerul Culturii, spectatori. La 11 august are loc premiera primului spectacol al trupei de limbă română. În presă au apărut articole care au descris acest eveniment: „Trupa moldovenească (de limbă română) a Teatrului din Bălți și-a făcut apariția într-un mod mai puțin obișnuit. Un adevărat teatru ce-și va prezenta spectacolele pe o scenă adevărată și în plus va avea onoarea să deschidă stagiunea teatrală cu renumita comedie a lui V. Alecsandri *Chirița în Iași sau două fete și-o neneacă*” (Cultura Moldovei 1957, 3). La 13 august artiștii bălțeni au evoluat pentru prima dată în fața spectatorului de la țară, în s. Chișcăreni (azi Sângerei). Acest spectacol a constituit o adevărată

revelație pentru public. Toate erau în premieră: trupa, prima montare din dramaturgia lui V. Alecsandri, primul regizor al trupei.

Rolul principal al *Chiriței* i-a fost încredințat tinerei actrițe Veronica Savca. Din distribuție mai făceau parte: Iulian Codău în rolul lui Bondici, Victor Ciutac (un fecior boieresc), Vasile Buzatu (Pungescu), Elena Candu (Aristița), Maria Coban (Calipsița) ș.a. Într-un rol secundar, cel al surugiului, a jucat Mihai Volontir. De obicei, în rolul *Chiriței* evoluau actori. B. Harcenco în 1957 încredințează realizarea acestui chip actorului V. Buzatu și actriței Veronica Savca. Iar în 1967 regizorul A. Pânzaru îi angajează în acest rol pe Mihai Grecu și Paulina Potângă. În realitate evoluția actrițelor la Teatrul din Bălți s-a dovedit a fi mai adevărată textului, mai bogată artistic. Acest spectacol a fost prima montare din dramaturgia lui V. Alecsandri, care a fost jucată în toate raioanele Moldovei. În total, au fost date 97 de reprezentații, pe care le-au văzut 44.281 de oameni.

Regizorul Boris Harcenco a lucrat cu acest colectiv până în anul 1965.

În 1957 el a montat *Chirița în Iași sau două fete și-o neneacă*, în 1958 *Căsătoria* de N. Gogol și *Jertfa* de G. Timofte, în 1959 *Dragoste târzie* de A. Ostrovski și *Cum au iubit ei* de A. Larev, în 1960 *O noapte furtunoasă* și *Conul Leonida față cu reacțiunea* de I.L. Caragiale; în 1964 *Năpasta* de I.L. Caragiale și *Comedia erorilor* de

Foto 2. Iulian Codău (în stânga) și Mihai Volontir, în spectacolul *Năpasta* de I.L. Caragiale, în regia lui B. Harcenco. Anul 1964.

⁴ ANRM, F. 3011, inv. 1, d. 29, f. 27, 54, 59.

W. Shakespeare ș.a. Aceste spectacole s-au bucurat de succes la vremea lor. O parte din ele au fost prezentate de tânăru colectiv pe scena Teatrului A.S. Pușkin din Chișinău, în cadrul primului turneu (1965). Principiul regizoral-pedagogic al lui Boris Harcenco era de a monta în fiecare an câte un spectacol după o piesă din dramaturgia universală. Astfel, considera regizorul, tinerii actori care nu aveau o pregătire teatrală specială, se instruiu în același timp.

Trupa de limbă română activa în același local cu trupa rusă, în condiții de muncă modeste. Teatrul nu dispunea de o clădire pentru secțiile de producție. Decorurile erau confecționate chiar în hol, și tot aici aveau loc și repetițiile (Cultura Moldovei 1958, 4).

Pentru tinerii actori erau organizate cursuri de instruire în chiar incinta teatrului. Pentru aceasta au fost invitați actori și regizori de la teatrele din Chișinău: Victor Gherlac, Eugen Vengre – artiști emeriți în artă, regizorii Nadejda Aronețcaia, V. Levitchi, regizorul asistent Dumitru Margine⁵.

La Teatrul din Bălți au fost invitați pentru colaborare în diferite perioade de timp regizorii Sandri Ion Șcurea, Vitalie Rusu, Ion Bordeianu, Veniamin Apostol, Leonid Cibotaru, Ion Popescu, Gheorghe Urschi ș.a. La 12 februarie 1966, direcția și conducerea artistică a teatrului din Bălți face un demers către Ministerul Culturii, în care roagă să fie trimis la Teatrul din Bălți regizorul principal al Teatrului A.S. Pușkin – V. Cupcea, pentru a monta spectacole cu trupa de limbă română. Valeriu Cupcea a montat cu trupa bălțeană spectacolul *D-ale carnavalului*, Nadejda Aronețcaia – *Sfânt și păcătos*, Ion Bordeianu – *Pragul*.

Alta era situația teatrelor din capitală, care dispuneau de condiții bune de muncă, aveau o trupă de actori profesioniști. În 1952, absolvenții Institutului de Artă Teatrală A.N. Ostrovski din Lenin-grad completează trupa Teatrului dramatic A.S. Pușkin. În 1955 un grup de tineri este trimis pentru a face studii la Școala teatrală B.V. Șciukin din Moscova. Aceștia vor deveni fondatorii Teatrului *Luceafărul*. Institutul de Stat de Arte G. Musicescu din Chișinău pregătește câteva promoții de actori, dar tot pentru teatrele din Chișinău. Orașele de provincie erau mai puțin atrăgătoare din punct

de vedere cultural. Tinerii actori nu acceptau ușor angajarea într-un teatru de provincie.

În 1963, clădirea Teatrului din Bălți a fost restaurată. S-a adăugat o anexă amenajată cu cabine de machiaj, ateliere de butaforie și perucherie, birouri și o spațioasă sală de repetiții. În acest local trupa a montat și prezentat spectacole până în anul 1972.

La 4 mai 1966, prin hotărârea Consiliului de Miniștri al RSSM cu numărul 203⁶, „Teatrului Dramatic Moldovenesc-Rus” din Bălți i se acordă numele lui V. Alecsandri.

Pe parcursul activității Teatrul din Bălți a fost reorganizat în repetate rânduri. Printr-un ordin al Ministerului Culturii⁷, din anul 1969 Teatrul Dramatic Moldovenesc-Rus este reorganizat în două teatre: Teatrul Moldovenesc Muzical-Dramatic și Teatrul Rus din Bălți (desființat la 1 iunie 1975).

Într-un raport al Ministerului Culturii, despre activitatea teatrelor din republică⁸, se menționa că nu se montează, sau se montează foarte puține spectacole după piesele dramaturgilor locali. Iar în 1966 emite o hotărâre⁹ conform căreia teatrele din republică să-și completeze repertoriul cu spectacole după piesele scriitorilor locali.

Primul spectacol din dramaturgia locală pe scena teatrului din Bălți a fost *Evadare din rai* după piesa lui Gh. Malarciuc (1964). Spectacolul după piesa lui A. Marinat *Opriți planeta* a fost montat în anul 1966. În 1974 Anatol Pânzaru prim-regizor al teatrului, montează *Cel mai bun om* de Gh. Malarciuc. Acest spectacol a fost menționat cu un premiu special al Ministerului Culturii, fiind considerat drept cea mai bună realizare scenică a anului. Apoi au urmat *Străinul* de P. Cărare, *Dragostea din mai* de A. Marinat ș.a. Aceste spectacole au fost prezentate pe sute de scene ale lăcașelor de cultură sătești, unde s-au bucurat de mare succes.

Trupa de limbă română a Teatrului din Bălți se confrunta cu problema plecării actorilor la teatrele din Chișinău. Un exemplu: în anul 1971 din cei 25 de actori ai trupei activau doar 17. În această componentă trupa întreprinde al doilea turneu la Chișinău (1971), unde au fost prezentate spectacolele: *Esop* de G. Figheiredo, *Bătrânul* de M.

⁶ ANRM, F. 3011, inv. 7, d. 403, f. 292.

⁷ ANRM, F. 3011, inv. 10, d. 111, f. 43.

⁸ ANRM, F. 3011, inv. 1, d. 37, f. 5.

⁹ ANRM, F. 3011, inv. 7, d. 433, f. 12.

⁵ ANRM, F. 3011, d. 36, f. 9.

Gorki, *O vacanță la Moscova* de A. Kuznețov, *Servus, Peter* de A. Berg, *Nu-ți plătesc* de E. de Filippo, *Doamna Spiriduș* de Calderon de la Barca, *La monumentul eroilor* de G. Mamlin. Observăm că în această perioadă au fost montate piese din dramaturgia locală, dar în cadrul turneului la Chișinău, n-a fost prezentat nici un spectacol după o piesă din dramaturgia locală.

La mijlocul anilor '70 trupa a fost completată cu un grup de tineri actori absolvenți ai Institutului de Arte G. Musicescu din Chișinău: Margareta Mustea, Elena Gavriluță, Vitalie Todiraș, Boris Bechet, Anatol Burlacu, Emil Dodiță, Ion Marcoci, Anatol Răcilă. Apoi au urmat Valentina Buzdugan, Eufrosinia Ureche, Dumitru Griciuc ș.a, care au contribuit esențial la prosperarea teatrului bălțean.

În anul 1972 s-a jucat ultimul spectacol cu public în vechea clădire. Din decembrie 1977, după ce a fost demolat localul, teatrul își continuă activitatea pe lângă Palatul de Cultură din Bălți. În 1977 trupa întreprinde al treilea turneu la Chișinău, cu spectacolele: *Ședința unui comitet de partid* de A. Ghelman, *Doi morți vii* de V. Alecsandri, *Oameni energici* de Vasili Șukșin, *Al nouălea cucernic* de E. Jurandot, *Corb la corb nu scoate ochii* de A. Ostrovski, *Erioma, Dănilă și ucigă-l toaca* de I. Petrov, toate în regia lui Anatol Pânzaru și *Oficiul bunelor servicii, Greierașul* de T. Cojușnic în regia lui Mihai Volontir.

Condițiile în care activa trupa, mai mult în deplasare, determinau o anumită orientare în activitatea sa, în calitatea spectacolului, o anumită atmosferă de creație în colectiv. Criticul de teatru V. Tozlovanu menționa: „Teatrul V. Alecsandri din Bălți, cu statutul său aparte de teatru de provincie, de trupă mai mult ambulată, care a uitat de mult ce înseamnă confortul unei scene proprii, se manifestă paradoxal, trăind o viață artistică mai intensă decât confrății din capitală sau cel puțin animată de mai multă încredere în spectator” (Literatura și Arta 1981, 6).

La 17 mai 1981 a avut loc premiera o sută cu spectacolul *Millo-director și Kir Zuliaridi* de V. Alecsandri. Din cele o sută de premiere ale Teatrului din Bălți, aproape trei sferturi din ele, prezentate în cele 25 de stagiuni, au avut la baza montărilor scenice lucrări dramatice traduse. Evident, că piesele traduse în limba română din dramaturgia altor popoare ale URSS și din lume, au avut, o

influență pozitivă asupra măiestriei artiștilor. Dar acest fapt a influențat negativ limbajul colectivului artistic. Așa cum menționa P. Proca, secretarul literar al teatrului, acest lucru poate transforma teatrul într-un teatru tradus. Pe de altă parte publicul de la sate nu înțelegea mesajul spectacolului. În legătură cu aceasta, în timpul turneelor prin sate, colectivul artistic deseori avea un actor versat, căruia îi revenea funcția de prezentator și ghid al spectacolului, de-a lămuri spectatorilor mesajul piesei. Alta era situația când în fața publicului era prezentată o comedie sau un spectacol după o piesă din dramaturgia locală.

În 1982, în cadrul celui de-al patrulea turneu la Chișinău, trupa a prezentat spectacolele: *Grădina de trandafiri* de E. Vetemaa în regia lui A. Pânzaru, *Străinul* de P. Cărare, *Odochia* de I. Puiu în regia lui V. Rusu, *Bani pentru Maria* de V. Rasputin în regia lui A. Pânzaru, *Sfânt și păcătos* de M. Vorfolomeev în regia N. Aronețcaia, *Al nouălea cucernic* de E. Jurandot, *Numai eu și satul meu* de V. Șuljić în regia lui A. Pânzaru ș.a. De remarcat că în acest turneu pentru prima dată a fost prezentat un spectacol după o piesă din dramaturgia locală și anume: *Străinul* de P. Cărare în regia lui A. Pânzaru.

La 26 ianuarie 1990 Teatrului V. Alecsandri din Bălți i se conferă statut de „național” – primul Teatru Dramatic Național din republică.

Începând cu anul 1991 trupa își desfășoară activitatea în noul sediu. Clădirea a fost construită timp de 13 ani (1978-1991) și este cel mai impunător edificiu construit pentru un teatru din Republica Moldova. Are două săli de spectacole, Sala Mare cu 584 locuri și Sala „Atelier” cu 60 locuri. Inaugurarea festivă a avut loc în ziua de 19 mai 1991. În toamna anului 1992 și-a început activitatea, pe lângă trupa de bază, un teatru de păpuși – „Gâgâlici”, discipolii regizorilor Titus Jucov și Victor Ștefaniuc. Primul spectacol montat pe scena nouă a teatrului a fost *Sosesc deseară* de Tudor Mușatescu, iar spectacolul de inaugurare a stagiunii 1991-1992 – *Agachi Flutur* de V. Alecsandri.

În 1996, din inițiativa directorului teatrului A. Răcilă, la Universitatea „Alec Russo” din Bălți se deschide o facultate de actorie. Prima promoție de actori a fost în anul 2000, iar cea de-a doua în 2005.

La 5 august 2002 la Teatrul V. Alecsandri din Bălți a avut loc premiera *două sute* cu piesa *Un clopot pentru Moldova* de Ion Puiu.

Foto 3. Colectivul teatrului. Anul 2007.

În această perioadă au fost aduse în scenă spectacole prezentate anterior, dar și noi montări. Unul din obiectivele artistice de bază ale teatrului este montarea dramaturgiei naționale. În prezent, teatrul își alcătuieste repertoriul în principal pe texte ale autorilor din Republica Moldova și România.

În 2004 a fost montat și prezentat spectacolul *Oltea – mama lui Ștefan cel Mare* după piesa lui Andrei Strâmbeanu, în regia lui Silviu Silvian Fusu. În 2006 a avut loc premiera spectacolului *Și iar Chirița* de Gheorghe Urschi, în regia lui Ion Marcoci. Tot în acest an trupa montează spectacolele *Vis de secătură* de Mircea Ștefănescu, în regia lui Anatol Pânzaru, *Flori în doi* de Ion Puiu, în regia lui Ion Marcoci. În 2007 are loc premiera spectacolelor *Brățara de aur* de V. Bădița, în regia lui Victor Ignat și *Baltagul* de Mihail Sadoveanu, în regia lui Silviu Silvian Fusu, prezentate în cadrul stagiunii a 51-a. În anul 2004 grupa de păpușari prezintă spectacolul *Un suflet pentru o păpușă*, de Adrian Graur, în regia lui Anatol Răcilă¹⁰.

În anul 2009 Teatrul Național *V. Alecsandri* din Bălți montează trei premiere: *Târfa de marți* de Gheorghe Calamanciuc, în regia lui Anatol Răci-

lă, *Vine apa* de Dumitru Matcovschi, și *Visul unei nopți de mai* după piesa *Trei crai* de Bogdan Petriceicu Hașdeu, în regia lui Mihai Volontir.

Teatrul din Bălți nu poate fi confundat cu nici un alt colectiv artistic din republică: nici ca limbaj scenic, nici ca manieră interpretativă, nici ca repertoriu.

În cei peste 50 de ani de existență pe scena teatrului bălțean au fost montate circa 200 de spectacole – dramaturgie clasică și modernă, națională și universală. Scena bălțeană a fost o adevărată forgerie de cadre artistice. În acest mediu s-au lansat și s-au produs mari personalități ale scenei teatrale – Mihai Volontir, Iulian Codău, Victor Ciutac, Grigore Grigoriu, care au constituit mândria teatrului basarabean, contribuind la dezvoltarea artei teatrale din Moldova.

În programul de activitate al Teatrului Național *V. Alecsandri* din Bălți putem urmări o tendință de bază: teatrul a contribuit la asigurarea continuității culturale în teritoriul dintre Prut și Nistru, la valorificarea moștenirii dramatice a lui *V. Alecsandri*. În acest context devine secundar faptul că a fost tribut arcelor timpuri, regimului de atunci, fiind implicat în procesul de sovietizare.

Bibliografie

Cultura Moldovei 1957: Cultura Moldovei, 22 august, 1957.

Cultura Moldovei 1958: Cultura Moldovei, 2 martie 1958.

Literatura și Arta 1981: Literatura și Arta, 11 iunie 1981.

Proca 2007: P. Proca, Teatrul Național *V. Alecsandri* din Bălți 1957-2007 (Chișinău 2007).

Șvitchi 1982: I. Șvitchi, Un sfert de veac în luminile rampei (Chișinău 1982).

¹⁰ ANRM, F. 3011, inv. 7, d. 433, f. 12.

Бессарабское слово 1932: Бессарабское слово, 21 декабря, 1932 г.

Культура 1976: Культура Молдавии за годы Советской Власти. Сборник документов в 4-х томах, том I, часть II (Кишинёв 1976).

The National Theater „Vasile Alecsandri” from Bălți: historical retrospective

Abstract

The National Theater *V. Alecsandri* from Bălți has a rich history of particular theater events. In the 50 years of its activity, on the scene from Bălți have been mounted around 200 performances – national and universal, classical and modern dramatic art shows. The theater has been a true forgery of artistic talents. In this environment were launched and further developed big personalities of the stage - Mihai Volontir, Iulian Codău, Victor Ciutac, Grigore Grigoriu, who make the pride of the Bessarabian theater and which contributed to the development of the theatrical art in Moldova.

We can trace two tendencies in the activity program of the National Theater *V. Alecsandri* from Bălți: the theater contributed to the cultural continuity on the territory between Prut and Dniester, to the valorization of the dramatic heritage of writer *V. Alecsandri*. Second, the theater was tributary to its time and political regimes, participating to the Sovietisation and Russification process.

List of illustrations:

Picture 1. Boris Harcenco, the first theater director, 1957-1965.

Picture 2. Iulian Codău (on the left) and Mihai Volontir, in the performance *Năpsta* after I.I. Caragiale's play, director Boris Harcenco, 1964.

Picture 3. The theater troupe, 2007.

Бельцкий Национальный Театр: историческая ретроспектива

Резюме

Бельцкий Национальный Театр *В. Александри* имеет богатую наполненную особыми театральными событиями историю.

На протяжении более чем полувековой деятельности, на сцене театра были поставлены свыше 200 спектаклей из классической и современной, местной и всемирной драматургии. В этом театре выросли такие знаменитые актёры, как Михай Волонтир, Юлиан Кодэу, Виктор Чутак, Григоре Григориу и др. Именно эти личности дали импульс развитию театрального искусства Молдовы.

Государственный Театр *В. Александри* из г. Бэлць способствовал процессам, которые обеспечили непрерывность румынской культуры в Пруто-Днестровском междуречье и осваиванию драматического наследия *В. Александри* – классика румынской литературы. С другой стороны, театр был заложником тогдашнего режима, участником процессов советизации местного населения.

Список иллюстраций:

Фото 1. Борис Харченко, первый режиссёр театра 1957-1965 гг.

Фото 2. Юлиан Кодэу (слева) и Михай Волонтир, в спектакле *Нэпаста* по пьесе И.Л. Каражиале, режиссер Борис Харченко, 1964 г.

Фото 3. Коллектив театра 2007 г.

01.03.2010.

Vera Stăvilă, Muzeul Național de Arheologie și Istorie a Moldovei, str. 31 August, 121-A, MD-2012 Chișinău, Republica Moldova